

De vurige oven

Periodethema: Daniël
Daniël 3

a. Door het vuur bedreigd (Dan. 3: 1-22)

UITLEG VAN DE TEKST

Blijkbaar was koning Nebukadnezar zijn woorden over de God van Daniël (Dan. 2: 47) alweer snel vergeten. De koning heeft weinig geleerd van de droom en haar betekenis. Hoewel hij voor een moment onder de indruk was, blijkt nu dat zijn hart onveranderd is gebleven. Hij komt zelf niet tot de aanbidding van God. Hij gaat zichzelf laten aanbidden. Hij laat namelijk een groot beeld maken in het dal Dura. Dit dal ligt in de buurt van de grote stad Babel. Er wordt een beeld gemaakt dat zestig ellen hoog en zes ellen breed is. Ervan uitgaande dat één el 50 cm is, betekent dit dat het een beeld is van maar liefst dertig meter hoog en drie meter breed. Een kolossaal beeld. Het is zelfs nog mooier dan in zijn droom. Het beeld in de droom had slechts een gouden hoofd. Dit beeld is helemaal van goud, d.w.z.: met goud overtrokken. Als het beeld klaar is en staat te schitteren in de zon, moet het worden ingewijd. Daartoe worden alle stadhouders en belangrijke regeerders uit het rijk van Nebukadnezar uitgenodigd. Het is de bedoeling dat ze straks, als het inwijdingsfeest gaat beginnen, allemaal knielen voor het beeld dat Nebukadnezar heeft laten maken. Een heraut maakt ze allemaal bekend dat, zodra het hele orkest begint te spelen, iedereen moet knielen voor het beeld. Wie niet knielt en het beeld aanbidt, krijgt de doodstraf. Die wordt in de vurige oven geworpen. Er wordt dus een geweldige dwang uitgeoefend! Als de muziek klinkt en iedereen in aanbidding voorover valt voor het beeld, komen enkele Chaldeese mannen naar de koning.

Zij vertellen de koning dat drie Joodse mannen, Sadrach, Mesach en Abed-nego, niet geknield hadden, toen de muziek begon te spelen. We kennen deze drie als de vrienden van Daniël. Na de droomuitleg van Daniël hadden zij, op voorspraak van Daniël, een belangrijke positie gekregen (Dan. 2: 49). Als de koning dit hoort, wordt hij boos en roept de drie vrienden ter verantwoording. De koning vraagt of het met opzet is dat ze de goden van de koning en ook het gouden beeld niet aanbidden. De drie vrienden geven vrijmoedig getuigenis dat zij het beeld niet willen aanbidden, omdat zij trouw willen blijven aan de Heere. Denk hierbij aan wat de Heere gezegd heeft in het eerste gebod! (Zie hiervoor ook de uitleg in zondag 34 van de Heidelbergse Catechismus.) De koning wil het nog een keer met hen proberen, maar dreigt tegelijk wel met het brandende vuur in de oven. Ook zegt hij er nog heel hoogmoedig achteraan: 'Wie is de God, Die u uit mijn handen verlossen zou?' (vers 15) De drie vrienden antwoorden dat het geen zin heeft langer over deze zaak te discussiëren. En vanuit een machtig geloofsvertrouwen zeggen ze: 'Onze God, Die wij eren, is machtig ons te verlossen... En als Hij dat niet doet, zullen we toch uw goden en uw beeld niet aanbidden.' Woedend geeft de koning bevel om de oven zeven keer heter te stoken, deze drie vrienden vast te binden en met kleren en al in de hete oven te gooien. Het vuur is zo heet dat de soldaten, die hen erin moeten gooien, dood neervallen!

TER OVERWEGING

In het leven van koning Nebukadnezar is sprake van verharding. Kort na zijn bange droom van het beeld dat vermalen wordt, laat hij een groot gouden beeld oprichten.

God heeft door middel van die droom tot hem gesproken. Maar de angst en de vrees, die de openbaring van God teweeg brachten, moeten met geweld wijken. Daarom laat hij, als een uitdaging aan het adres van God, dit beeld maken. Hij verootmoedigde zich niet onder de krachtige hand van God. Niet God kreeg het voor het zeggen in zijn leven. Hij wilde het zelf voor het zeggen hebben. Dat kwam tot uiting in het beeld en de aanbidding daarvan. Vanuit de maten van dit beeld loopt eigenlijk al een lijn naar Openb. 13. Het getal van het beest - beeld voor de mens der zonden - is 666. Dat is bijna goddelijk! Ligt dat verlangen ook niet in onze harten, hoe jong we ook zijn? Hoeveel 'gouden beelden' staan er ook nu, die ons van de Heere en Zijn dienst willen aftrekken? Wat ook opvalt, is dat de aanbidding niet spontaan gaat. Het moet georganiseerd worden tijdens de inwijdingsplechtigheid. Dat is het grote verschil tussen het rijk van de wereld en het Rijk van God. In het rijk van de wereld moet gehoorzaamheid afgedwongen worden. In het Rijk van God is het dienen uit vrije liefde. Ook al kost het alles en moet je er van alles voor laten. Al met al kan het geloof wel beproefd worden, zoals bij de drie vrienden van Daniël. Deze drie Joodse mannen hebben de aandacht niet gezocht door demonstratief hun afkeer duidelijk te maken. Als we op onze post standvastig zijn en God meer gehoorzamen dan de aardse machten, komt het vanzelf wel openbaar. Zo hadden ook hier de vijanden het al gauw in de gaten. Maar dan komen ze ook echt in de beproeving. De koning geeft ze nog een kans, als ze dan maar buigen. Wat een verleiding... Hoe vaak gebeurt dat niet in ons leven. Kom, één keer wat geeft dat nu... Allemaal hebben we steeds weer nodig de bede: 'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.' We merken echter ook de trouw van God, Die Zijn werk in stand houdt. Zo kunnen zij en wij de Heere volgen ook al wordt het moeilijk. Ook al dreigt de vurige oven.

b. In het vuur bewaard (Dan. 3: 23-25)

UITLEG VAN DE TEKST

Nebukadnezar denkt dat hij het nu gewonnen heeft. De trouwe volgelingen van de Heere zullen nu gedood worden in die verzengende hitte. Maar het gaat heel anders dan hij verwacht had. In het onderstuk van de oven blijkt een soort kijkgat te zitten, want de koning kan zien wat er gebeurt in de oven. En als hij dat ziet, raakt hij helemaal in de war (vers 24). Hij ziet niet drie, maar vier mannen. Die vierde ziet eruit als een zoon van de goden. Deze benaming duidt op een engel. Ze wandelen gewoon in het vuur en verder gebeurt er niets met hen.

Nee, het is ook geen vergissing van hem, want zijn raadsheren bevestigen het. Hier is een goddelijk wonder gebeurd. God Zelf komt Zijn kinderen te hulp in het vuur. Hij bewaart ze. Zo bevestigt de Heere wat Hij beloofd heeft: 'Wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden en de vlam zal u niet aansteken' (Jes. 43: 2).

TER OVERWEGING

De duivel kan rondgaan als een briesende leeuw. Maar de Heere bewaart hen, die op Hem vertrouwen. De Heere bewaart niet alleen voor het vuur, Hij bewaart ook in het vuur! Dat is de geweldige boodschap die wij ook vandaag mogen brengen. Het kan soms heel moeilijk zijn, ook voor kinderen. In onze vertelling mogen we ze echter wijzen op de Heere, Die gezegd heeft: 'Ik zal bij u zijn.' Dat het waar is, laat Hij hier zien. Hebben wij dat dan verdiend? De vierde man, de engel in het vuur, is het geheim van alle redding. We mogen vanuit dit gedeelte ook wijzen op de Heere Jezus Christus. Is Hij niet Zelf gegaan door het 'vuur' van de toorn van God over onze zonden? Toen was er niemand bij Hem. Zo heeft Hij dat vuur geblust en de straf weggenomen. Bij de Heere mogen we komen om redding, maar ook om troost in de moeilijkheden. Wanneer Hij bij ons is, hoeven we niet bang te zijn.

c. Uit het vuur verlost (Dan. 3: 26-30)

UITLEG VAN DE TEKST

Nebukadnezar is zo verbaasd dat hij naar de deur van de brandende oven loopt. Hij denkt er blijkbaar helemaal niet aan, dat ook hij door de verzengende hitte gedood kan worden. Dichtbij de oven gekomen, richt hij het woord tot Sadrach, Mesach en Abed-nego. En hoe? Hij kan niet anders dan hen 'knechten van de allerhoogste God' noemen (vers 26). Hij bedoelt daarmee: jullie die de allerhoogste God dienen. Jullie God gaat alle andere goden in macht te boven. Nebukadnezar gaat er nog steeds van uit dat er een heleboel goden zijn. Maar hij erkent dat de God van de drie Joodse mannen de hoogste is. Ook vraagt hij ze uit de oven te komen. Er is al zoiets wonderlijks gebeurd, dan zal dit ook wel kunnen. Als de drie uit het vuur gekomen zijn en voor de koning staan, komen alle stadhouders en belangrijke regeerders om hen heen staan. Al die mensen, die eerst knielden voor het beeld, moeten nu erkennen dat er een God is, Die machtiger is dan hun koning. Kijk maar... Ze hebben geen enkele verwonding. Het vuur heeft hun haar niet eens geschroeid. Ook zijn hun kleren niet verbrand, er zit zelfs geen rooklucht aan. Alleen de touwen, die zijn verbrand. Is hier niet een groot wonder gebeurd? Ja, dat moeten ze toch wel erkennen.

En zo krijgt de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego de eer. Want Hij heeft Zijn engel gezonden om Zijn knechten, die op Hem vertrouwden te verlossen. De koning moet erkennen dat ze er zelfs hun lichaam voor over hadden om geen andere god te eren of te aanbidden, dan alleen hun eigen God. Vervolgens geeft de koning een bevel aan al zijn onderdanen: niemand mag de God van Sadrach, Mesach en Abed-nego lasteren. Doen ze dat wel, dan zullen ze in stukken gehakt worden. 'Want er is geen andere God, Die alzo verlossen kan' (vers 29). Daarna krijgen de drie vrienden van Daniël een bijzondere plaats in het land.

TER OVERWEGING

De grote daden van de Heere komen in deze geschiedenis duidelijk naar voren. Daarvoor krijgt de Heere ook de eer. Nu gebeurde dit hier door een heidense koning, die de Heere niet echt kende. Maar als bij een heidense koning de naam en de eer van de Heere al zo zwaar wegen (zie ook de maatregelen die hij neemt), hoe zwaar moet het ons dan wel wegen. Wat komen wij daarin veel te kort! En als zo'n heidense koning nu al van die strenge straffen geeft op de lastering van Gods Naam, wat zal dan de Koning der Koningen doen als Zijn Naam onteerd wordt? Deze drie mannen werden uit het vuur verlost. Dat gebeurt niet altijd.

Er zijn ook mensen die bij vervolgingen etc. omkomen. Dat is voor ons wel eens heel moeilijk. Maar we mogen weten en geloven dat voor de gelovigen, door de dood heen, toch de overwinning komt als zij zullen opstaan om de Koning eeuwig te dienen in Zijn heerlijkheid. Die dag komt. Een dag waarop iedereen Hem zal zien. Ook zij, die de Heere niet wilden dienen in hun leven. Voor hen zal die dag de ergste dag van hun leven zijn. Zij zullen blijven in de eeuwige pijn. Maar wie op de Heere vertrouwt, is wel bewaard. En zij zullen God mogen dienen dag en nacht in Zijn eeuwig Koninkrijk.

GELOOFSLEER

In vraag en antwoord 94 en 97 spreekt de Heidelbergse Catechismus over het verbod om naast God andere goden te dienen en over het verbod om beelden te vereren. God mogen we niet afbeelden, schepselen wel, maar die beelden en schepselen mogen we niet vereren. We moeten op God vertrouwen, Hij alleen is God, en we moeten niet tegen Zijn wil in handelen. Hij is de enige echte God. Afgoderij komt vandaag de dag niet altijd meer voor met beelden waarvoor we knielen. In vraag en antwoord 95 wordt duidelijk dat afgoderij ook vandaag de dag nog voor kan komen, als we ons vertrouwen stellen op iets in plaats van op God of naast God.

